

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta – Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen toteuttaminen”

KOM(2009) 126 lopullinen – 2009/0054 COD

(2010/C 255/07)

Esittelijä: **Ana BONTEA**

Neuvosto päätti 1. heinäkuuta 2009 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta (uudelleenlaadittu toisinto) –

Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen toteuttaminen

KOM(2009) 126 lopullinen – 2009/0054 COD.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 17. marraskuuta 2009. Esittelijä oli Ana **Bontea**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. joulukuuta 2009 pitämässään 458. täysistunnossa (joulukuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 145 ääntä puolesta ja 3 vastaan 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea pitää pk-yrityksille suunnattua *Small Business Act* -aloitetta sekä ehdotettua direktiiviä tervetulleena ja kannattaa niitä, sillä oikeudellisten puitteiden parantaminen siten, että maksuaikoja voidaan lyhentää ja maksuviivästyksiä torjua, on erittäin tärkeää ja hyödyllistä.

1.2 Maksuviivästyksiä ei saada poistetuksi pelkästään lainsäädännöllä, vaikka lainsäädäntö alalla onkin tarpeen ja hyödyksi. Alalla on ryhdyttävä moninaiisiin ja monipuolisiin toimiin sekä tehostettava yhteistyötä kaikilla tasoilla. Tässä prosessissa pk-yrityksillä ja niiden organisaatioilla on tärkeä rooli.

1.3 Komitea pitää välttämättömänä, että unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason julkisviranomaisille ja julkisille laitoksille asetetaan pakolliset ja lyhyet maksuajat. Komitea on tyytyväinen komission hyväksymiin toimiin, jotka koskevat sen välittömän hallintotoiminnan yhteydessä suoritettavia maksuja, ja ilmaisee tukensa näiden toimien jatkamiselle ja kehittämiselle kaikilla tasoilla. Komitea kehottaa jäsenvaltioita soveltamaan direktiivin periaatteita välittömästi yritysten tukemiseksi tehokkaasti nykyisessä kriisissä, kun otetaan huomioon aika, joka kuluu direktiivin saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Komitea katsoo, että ehdotettu direktiivi kaipaa seuraavia keskeisiä parannuksia:

- Julkiset hankinnat
  - Koska julkisviranomaisilla ei missään tapauksessa voi olla pk-yrityksiä suurempia vaikeuksia rahoittaa toimintaansa, on paikallaan säätää pikaisesti, että laskut on maksettava enintään 30 kalenteripäivän kuluessa ja kumottava samalla tätä sääntöä koskeva poikkeus tai ainakin rajoitettava maksuaika 60 kalenteripäivään toimituksesta.
  - Samoin on poistettava poikkeus, joka koskee vastaanotosta laskettavaa enintään 30 päivän määräaikaa, tai ainakin rajoitettava sen soveltamisalaa.
- Kaikki kaupalliset toimet
  - Säädetään maksuviivästyksiin liittyen oikeudellinen velvoite maksaa korkoa, korvauksia ja minimi aiheutuvista sisäisistä kuluista, ellei sopimuksessa ole velkojan kannalta suotuisampia lausekkeita.
  - Kehitetään säädöksiä, jotka koskevat selvästi epäoikeudenmukaisia sopimusehtoja ja riidattomia saatavia.
  - Otetaan sopimusvapautta hyödynnettäessä huomioon yhtäläiset kilpailuperiaatteet ja liiketoiminnan etiikka ja rajoitetaan oikeuden väärinkäyttöä.

1.4 Komitea korostaa jälleen ⁽¹⁾, että direktiivin tavoitteen täydellinen saavuttaminen edellyttää toimenpiteitä, jotka mahdollistavat pk-yrityksille nykyistä paremman pääsyn julkisten hankintojen markkinoille niin, että ne voivat hyötyä säädettyistä vaatimuksista nykyistä enemmän.

1.5 Saatettaessa direktiivin säännöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä ja huolehdittaessa hyväksytyjen toimien seurannasta on tärkeää suosia yhteistyötä ja laadukasta työmarkkinaosapuolten, julkisviranomaisten ja pk-yritysten organisaatioiden vuoropuhelua.

1.6 Kun julkisiin hankintoihin liittyy alihankintaa tai kun on kyse pk-yritysten suhteista suuryrityksiin ja suuriin kauppaketjuihin, on vältettävä maksuaikojen pidentämistä tai laskujen maksamista myöhässä. Jäsenvaltioiden viranomaiset voisivat valvoa maksuaikoja tai määrätä niistä aloilla, joilla maksuajat todennäköisesti pitenevät perusteetta. Tämän tulisi tapahtua ilman yrityksiin kohdistuvia lisävelvoitteita tai -kuluja.

1.7 Komitea suosittelee jäsenvaltioille yhteistyön tiivistämistä ja pk-yrityksille suunnattuja yhteisiä tiedotus- ja tukitoimia, kun on kyse maksuviivästyksistä rajatylittävissä liiketoimissa.

1.8 Unionitasolla voisi olla hyödyllistä avata erityinen internet-sivusto, jossa olisi kaikilla työkielillä tarjolla jäsenvaltioiden toimittamaa tietoa siitä, miten direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä edistyy, millainen oikeuskehys on, mitä menettelyjä, kuten välimies- ja sovittelumenettely, sovelletaan saatavien perimiseksi sekä muuta käytännön tietoa. Jäsenvaltiotasolla olisi suositeltavaa levittää tätä tietoa mahdollisimman laajasti keskitettyjen asiointipisteiden ja pk-yritysten organisaatioiden välityksellä.

1.9 Toimista julkisviranomaisten maksujen nopeuttamiseksi on hyötyä myös vero-oikeuden alalla (alv-palautukset, veronmaksu jne.), koska eräissä maissa tällä alalla ilmenee valitettavia käytäntöjä, jotka aiheuttavat pullonkauloja, kun on kyse rahoituksesta.

1.10 Komitea toistaa jo esittämänsä ehdotuksen perustaa ”kaikille asianomaisille osapuolille avoin neuvoa-antava komitea, joka voisi toimia TSK:n tuella” ⁽²⁾.

2. Johdanto

2.1 Nykytilanne ja maksuviivästyksen vaikutukset

2.1.1 Euroopan unionin kaupallisissa toimissa

— maksuja yleensä lykätään.

— laskut maksetaan etenkin julkisten hankintojen yhteydessä monesti myöhässä maksuaikojen ollessa keskimäärin 67 päivää ⁽³⁾ verrattuna yksityissektorin 57 päivään.

— tietyissä valtioissa on kehittynyt maksujen lykkäämiskulttuuri, joka on levinnyt laajalle ja jonka taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset ovat huomattavan vakavia, sillä ne aiheuttavat joka neljännen konkurssin ja vuosittain 450 000 työpaikan menetyksen puhumattakaan siitä, että kriisi pahentaa näitä seurauksia. Niinpä vuonna 2009 yritysten viivästyneiden saatavien arvo on 270 miljardia euroa, eli 2,4 prosenttia unionin bkt:sta. Lukua on paikallaan verrata siihen, että talouden elvytysuunnitelmaan on varattu 1,5 prosenttia unionin bkt:sta ⁽⁴⁾.

— maksujen lykkäämisellä korvataan pankkiluottoja.

— monissa tapauksissa maksuajat ovat perusteettoman pitkiä usein etuoikeutetun aseman vuoksi. Tällainen tilanne voi olla erityisen vakava pienille yrityksille, käsiteollisuusyrityksille ja jopa keskisuurille yrityksille.

2.1.2 Pk-yritysten neuvotteluasema on heikko, kun otetaan huomioon niiden

— kilpailukyvyyn nykytasoa ja markkina-asema

— huoli asiakassuhteiden vaarantumisesta

— rajalliset mahdollisuudet kilpailla asiakkaille tarjottavilla maksuajoilla

— kokemuksen sekä henkilö- ja aineellisten resurssien puute ajatellen saatavien perimistä oikeusteitse etenkin rajatylittävissä kaupankäynnissä.

2.1.3 Maksuviivästykset

— aiheuttavat velkojille **merkittäviä lisäkustannuksia** ja vaikeuttavat niiden taloushallintoa. Maksuviivästykset heikentävät kassavirtaa, aiheuttavat merkittäviä ylimääräisiä pankkikuluja, vähentävät investointimahdollisuuksia ja lisäävät useiden velkojien, etenkin pk-yritysten, epävarmuutta. Tilanne vaikuttaa huomattavasti niiden kilpailukykyyn, kannattavuuteen ja elinkelpoisuuteen erityisesti aikoina, jolloin rahoitusta on vain niukasti saatavissa tai se on kallista.

⁽¹⁾ EUVL C 224, 30.8.2008. EUVL C 182, 4.8.2009.

⁽²⁾ EYVL C 407, 28.12.1998, s. 50.

⁽³⁾ Jäsenvaltioiden välillä on huomattavia eroja samoin kuin etelän ja pohjoisen välillä.

⁽⁴⁾ Intrum Justitia, *European Payment Index* 2009.

- **johtavat usein viivästyksiin** myös tavarantoimittajien laskujen ja työntekijöiden palkkojen maksamisessa (millä on merkittäviä sosiaalisia häiritseviä vaikutuksia) sekä verojen, sosiaaliturvamaksujen ja muiden valtiolle kuuluvien maksujen maksamisessa. Ne voivat myös estää yrityksiä saamasta rahoitusta (esim. laskujen myöhästyneestä maksamisesta johtuvat viivästyksistä verojen, sosiaaliturvamaksujen ja muiden maksujen maksamisessa rajoittavat mahdollisuuksia saada valtiontukea ja päästä mukaan rakennerahastoista rahoitettaviin ohjelmiin).
- **saattavat aiheuttaa** muuten elinkelpoisten yritysten joutumisen **konkurssiin** ja käynnistää samalla konkurssien sarjan toimitusketjussa, millä on huomattavia sosioekonomisia häiritseviä vaikutuksia.
- **vähentävät talouden toimijoiden halua osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin**, mikä vääristää kilpailua ja häiritsee sisämarkkinoiden toimintaa sekä kaventaa viranomaisten mahdollisuuksia varmistaa julkisten varojen tehokas käyttö ja saada paras vastine veronmaksajien rahoille.
- **voivat lisätä korruptiota** (julkisiin hankintoihin liittyvien laskujen maksamisen nopeuttamiseksi) **tai budjettiylityksiin johtavia hankintakäytäntöjä**.
- **haittaavat yhteisön sisäistä kauppaa**: suurin osa yrityksistä pitää maksuviivästyksistä erittäin suurena yhteisön sisäisessä kaupassa, mikä lisää kyseiseen kauppaan liittyviä kustannuksia ja epävarmuutta.

2.2 Oikeuskehitys

2.2.1 Unionin tasolla on annettu vain yksi säädös kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästyksen torjumisesta: 29. kesäkuuta 2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/35/EY⁽⁵⁾.

2.2.2 Asetuksia (EY) 44/2001⁽⁶⁾, 805/2004⁽⁷⁾, 1896/2006⁽⁸⁾ ja 861/2007⁽⁹⁾ sovelletaan haastehakemuksiin, kun peritään saatavien viivästyminen johtuvia velkoja.

2.3 Unionitason tavoitteet

2.3.1 Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite ”Small Business Act” (SBA)⁽¹⁰⁾ toi esiin pk-yritysten ratkaisevan merkityksen talouden kilpailukykyville. Lisäksi aloite toi korostetusti esiin, että rahoituksen tehokas saanti on pk-yritysten kannalta ratkaisevan tärkeää ja että yhtenäismarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia on hyödynnettävä nykyistä tehokkaammin.

⁽⁵⁾ EYVL L 200, 8.8.2000.

⁽⁶⁾ EYVL L 12, 16.1.2001.

⁽⁷⁾ EUVL L 143, 30.4.2004.

⁽⁸⁾ EUVL L 399, 30.12.2006.

⁽⁹⁾ EUVL L 199, 31.7.2007.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 182, 4.8.2009, s. 30.

2.3.2 Euroopan talouden elvytysuunnitelmassa⁽¹¹⁾ puolestaan painotettiin sitä, että kohtuuhintaisen rahoituksen riittävä saataavuus on edellytys investoinneille, kasvulle ja työpaikkojen luomiselle taloudellisissa laskusuhdanteissa, ja pyydettiin EU:ta ja jäsenvaltioita varmistamaan, että viranomaiset maksavat tavara- ja palvelulaskunsa kuukauden kuluessa.

2.3.3 Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästyksen torjumiseen tähtäävän ehdotetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (uudelleen laadinta) tavoitteena on edistää ja parantaa eurooppalaisten yritysten omaa rahoituskykyä ja siten tehostaa sisämarkkinoiden asianmukaista toimintaa poistamalla rajatylittäviä kaupallisia toimia häiritsevistä esteistä.

3. Yleistä

3.1 Komitea pitää pk-yrityksiä tukevaa aloitetta ja ehdotettua direktiiviä tervetulleina, sillä se katsoo, että maksuviivästyksen torjuntaan liittyvän oikeudellisen kehyksen muuttaminen mahdollisimman pikaisesti on tärkeää ja hyödyllistä.

3.2 Komitea on myös ilmoittanut kannattavansa pk-yrityksiä tukevan aloitteen nopeaa toimeenpanoa yhteisötason toimin. Lisäksi komitea tukee erityisesti suunniteltua tarkistettua direktiiviä, jossa ”on määrää tiukentaa viranomaisiin kohdistuvia velvoitteita ja rangaistuksia, joita sovelletaan, jos maksu suoritetaan myöhemmin kuin 30 päivän kuluessa”⁽¹²⁾.

3.3 Tukiessaan mainittuja toimia komitea ajattelee maksuviivästyksen kielteisiä, monimutkaisia ja laajoja seurauksia, jotka kohdistuvat yrityksiin ja erityisesti pk-yrityksiin sekä palkansaajiin ja yhteisön sisäiseen kauppaan.

3.4 Maksuviivästyksen torjumisen lisäksi myös maksuaikojen lyhentäminen on tärkeää. Direktiivin otsikkoa voitaisiin täydentää tätä silmällä pitäen, ja sen sisältämät toimet voitaisiin ryhmitellä palvelemaan näitä kahta tavoitetta.

3.5 Vaikka säädöksiä pidetään tarpeellisina ja hyödyllisinä, ne eivät kuitenkaan riitä torjumaan maksuviivästyksiä. Syynä tähän ovat ilmiön taustalla olevat monet ja monimutkaiset syyt, sekä kahdeksan vuotta direktiivin 2000/35/EY hyväksymisen jälkeen vallitseva tilanne sekä paikallisolot. Komitea kehottaa jäsenvaltioita osallistumaan aktiivisesti maksuviivästyksen asianmukaisten torjuntatoimien määrittelyyn ja toteutukseen ja korostaa viranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja pk-yrityksiä edustavien organisaatioiden yhteistyön ja laadukkaan vuoropuhelun merkitystä. Pk-yrityksillä on tärkeä tehtävä tässä prosessissa: niiden tulee tehostaa tiedotustoimiaan, parantaa sisäisiä menettelyjään ja vaikuttaa velallisiinsa.

⁽¹¹⁾ KOM(2008) 800 lopullinen.

⁽¹²⁾ KOM(2008) 394 lopullinen. EUVL C 182, 4.8.2009, s. 30.

3.6 Komitea pitää seuraavia toimia asianmukaisina ja vaikutuksiltaan todennäköisesti myönteisinä:

- Säädetään julkisia hankintoja koskeva yleinen 30 päivän maksuvelvoite ja luodaan siten asianmukaiset ja avoimet menettelyt maksuajan lyhentämiseksi.
- Säädetään velkojan oikeudesta vahingonkorvaukseen, joka on suuruudeltaan vähintään 5 prosenttia jäljellä olevasta velkasummasta, jottei maksujen lykkääminen olisi enää viranomaisten kannalta houkuttelevaa.
- Peritään laillisten viivästyskorkojen lisäksi korvaus velkojalle aiheutuneista sisäisistä hallintokuluista, mikä vaikuttaa valallisiin ehkäisevästi.
- Poistetaan pieniä kauppatapahtumia varten alkujaan suunniteltu mahdollisuus jättää huomiotta korkovaatimukset, jotka ovat määrältään alle viisi euroa.
- Parannetaan säännöksiä, jotka koskevat selvästi kohtuuttomia sopimuslausekkeita. Tätä ajatellen on ehdotetun direktiivin 6 artikla tärkeä.
- Lisätään ehdotetussa direktiivissä säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien avoimuutta.
- Luodaan arviointi- ja seurantajärjestelmä, joka mahdollistaa tiedonvälityksen sekä unionin toimielinten ja kaikkien muiden asianomaisten toimijoiden osallistumisen.

3.7 Komitea katsoo, että ehdotettua direktiiviä on kuitenkin parannettava sisällöltään huomattavasti, jotta lukuisat yritykset voisivat hyötyä käytännössä ja varmasti entistä lyhyemmistä maksuajoista, joita noudatetaan, sekä entistä tehokkaammista perintämenettelyistä.

4. Eriyistä

4.1 *Komitea yhtyy näkemykseen, että kaikkia unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason julkisia viranomaisia koskevat lyhyet ja pakolliset maksuajat ovat tarpeen.*

4.1.1 Käytännössä saavutettaisiin huomattavan myönteinen vaikutus, mikäli julkisille hankinnoille säädettäisiin yleinen enintään 30 päivän maksuaika sekä 30 päivän määräaika vastaanottamista ja varmentamista varten.

4.1.2 Lyhyiden maksuajojen ja laskujen maksuvelvoitteen tulisi koskea säännönmukaisesti kaikkia unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason viranomaisia ja instituutioita, joiden tulisi velvoitetta myös noudattaa.

4.1.3 Komitea on tyytyväinen siihen, että komissio on asettanut itselleen uudet ja entistä tiukemmat tavoitteet, kun on kyse sen suoraan hallinnoimista maksuista; lyhentänyt ennakkorahoituksen ja maksujen suoritusajkoja, yksinkertaistanut hankkeiden käynnistämistä edeltäviä yleisiä menettelyjä sekä kannustanut yksinkertaistamaan valvontatoimia. Komitea ilmaisee tukensa komission pyrkimyksille jatkaa ja kehittää näitä toimia kaikilla tasoilla. Komitea kehottaa jäsenvaltioiden viranomaisia hyväksymään pikaisesti toimia, joilla voidaan lyhentää maksuajkoja ja parantaa eräpäivien noudattamista, ja suosittelee niille tarjolla olevien hyvien käytänteiden hyödyntämistä.

4.1.4 Komitea katsoo, ettei ehdotetun julkisiin hankintasopimuksiin liittyviä maksuja koskevan direktiivin 5 artiklassa kuitenkaan anneta konkreettista muotoa komission ansiokkaille odotuksille ja tavoitteille. Komitea ehdottaakin seuraavaa:

- Ehdotetun direktiivin 5 artiklassa tulisi säätää selkeästi velvoitteesta maksaa julkisiin hankintoihin liittyvät laskut enintään 30 kalenteripäivän kuluessa. Lisäksi tulisi määrittellä vastaanottomenettelyille enimmäiskesto sekä seuraukset, joita sovelletaan, ellei näitä sääntöjä noudateta. Tulisi myös täsmentää, että seuraukset voivat kumuloitua. Näin toimittaisiin loogisesti ja selkeästi ajatellen ehdotetun direktiivin kohderyhmää ja asetetun tavoitteen saavuttamista ("hankintasopimusten maksuaika olisi rajoitettava pääsääntöisesti enintään 30 päivään" ⁽¹³⁾).
- Koska objektiivisia ja täsmällisiä kriteereitä maksuajojen pidennyksien perusteiden ja motiivien arvioimiseksi ei ole annettu, komitea ilmaisee huolensa siitä, etteivät julkisviranomaiset sovelta asianmukaisesti 5 artiklan 4 kohdassa säädettyä poikkeusta, jonka nojalla perustelluissa tapauksissa on mahdollista neuvotella maksuajan pidennyksestä. Julkisviranomaiset ovat tässä tilanteessa sekä tuomari että asianomistaja, eivätkä niiden toimintojensa rahoittamisessa kohtaamat ongelmat voi missään tapauksessa olla akuutimpia kuin pk-yritysten vastaavat vaikeudet. Komitea ehdottaakin poikkeuksen kumoamista tai ainakin sen rajaamista siten, että maksuaika on kyseisissä tapauksissa kuitenkin enintään 60 kalenteripäivää toimituksesta.
- Vastaavasti komitea ehdottaa, että 5 artiklan 3 kohdassa säädetty hyväksymis- tai tarkistusmenettelyn 30 päivän enimmäiskesto koskeva poikkeus kumotaan tai että sen soveltamisalaa ainakin rajataan.

4.1.5 Sopimusvapauden periaatteen soveltamiseen liittyy erityispiirteitä, jotka on paikallaan ottaa huomioon:

- Koska direktiivi ei sisällä säännöksiä, joilla pyrittäisiin rajoittamaan sopimusvapauden soveltamiseen liittyvien oikeuksien väärinkäyttöä, komitea ehdottaa, että sopimusvapautta hyödynnettäessä otetaan huomioon tasapuolisen kilpailun ja liike-elämän etiikan periaatteet. Komitea on jo aiemmin tuonut julki tämän suuntaisen näkemyksensä: "Terveen kilpailun takaamiseksi jäsenvaltioiden tulisi antaa

⁽¹³⁾ Ehdotetun direktiivin johdanto-osan 16. perustelukappale.

kilpailunrajoituksia koskevia määräyksiä epärehellisten kaupankäyntitapojen torjumisen puitteissa, jotta keskimääräisen myyntikierron (yli 60 päivää) ilman laillista syytä ylittävistä liian pitkistä maksuajoista voidaan tehdä laittomia” (14).

- Julkisissa palveluhankintasopimuksissa ainoastaan yrityksiltä vaaditaan suoritustakaukset, kun taas viranomaiset eivät tarjoa vastaavia takuita maksun suorittamisesta määräajassa; tämä epäsuhta tulee poistaa.
- Sopimusvapauden periaatetta ei ole mahdollista soveltaa täysimittaisesti, kun on kyse maksuajoista ja hyväksymismenettelyistä julkisten hankintojen yhteydessä, koska yritysten neuvotteluasema julkisviranomaisiin nähden ei todellisuudessa ole riittävän vahva.
- Sopimusvapautta olisi sovellettava pikemminkin siten, että sopimuslausekkeet ovat velkojalle mahdollisimman edulliset, kuin että luodaan yleisistä säännöistä poikkeavia säännöksiä. Komitea ehdottaakin, että 5 artiklan 3 kohdassa ”jollei tarjousasiakirjoissa ja sopimuksessa toisin määrätä ja asianmukaisesti perustella” ilmaus ”toisin määrätä” korvataan ilmauksella ”velkojalle edullisemmin määrätä”. Ehdotus koskee myös 4 artiklan 1 kohtaa, jossa säädetään perintäkulujen korvaamisesta.

4.2 *Velvoitetaan lain perusteella velalliset maksamaan korkoa ja korvaamaan vahingot ja sisäiset vähimmäiskulut.*

4.2.1 Suomessa ja Ruotsissa viivästyskoron perintä on automaattista eikä edellytä oikeuden päätöstä. Tämä tulisi ottaa yleiseksi käytännöksi. Komitea ehdottaa, että säädetään lakiin perustuva juridinen velvoite maksaa korkoa ja vahingonkorvauksia sekä korvata sisäiset vähimmäiskulut soveltamalla sopimusvapauden periaatetta siten, että säädöksissä otetaan huomioon mahdollisuus neuvotella velkojan kannalta nykyistä edullisemmista ehdoista tai summista. Näin pk-yritykset voisivat hyötyä tästä oikeudesta ilman huomattavaa rasitusta tai että ne joutuisivat epävarman asemansa vuoksi empimään tällaiseen toimintaan osallistumista.

4.3 *Suhteet etujärjestöihin*

4.3.1 Saatettaessa maksuaikojen lyhentämisestä ja noudattamisesta annetun direktiivin säännöksiä osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä sekä toteutettaessa ja seurattaessa asiaa koskevia hyväksytyjä toimia on paikallaan kuulla työnantajia ja pk-yrityksiä edustavia organisaatioita ja huolehtia niiden osallistumisesta prosessiin. Niitä on tuettava konkreettisten tai sähköisten tietopalvelujen kehittämisessä sekä jäsenilleen suunnattujen neuvonta- ja tukipalvelujen järjestämisessä, kun on kyse maksujen viivästyttämisestä ja kohtuuttomista sopimuslausekkeista.

4.3.2 Komitea ehdottaa, että selvästi kohtuuttomia sopimuslausekkeita ja -menettelyjä koskevan 6 artiklan 3 kohta muutetaan uudelleen siten, että siinä mainitaan ”työnantajajärjestöt ja pk-yritysten organisaatiot”, vaikka komitea tiedostaakin, että valittu termi (”organisaatio”) voi aiheuttaa ongelmia saatettaessa direktiiviä osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä.

4.3.3 Työnantajajärjestöt ja erityisesti pk-yrityksiä edustavat organisaatiot voivat myös antaa panoksensa ehdotetun direktiivin 10 artiklassa mainitun kertomuksen laatimiseen, joten on asianmukaista, että niiden näkemykset sisällytetään siihen.

4.4 *Komitea katsoo, että velallisten suhteen tarvitaan tehokkaita ja vaikuttavia perintämenettelyjä.*

4.4.1 Komitea korostaa, että velkojen perimistä ajatellen on erityisen tärkeää toteuttaa yksinkertaisia, nopeita ja vaikuttavia toimia, joihin erityisesti pk-yritysten johtohenkilöt voivat turvautua. Komitea katsoo, että täytäntöönpanoasiakirja pitäisi saada enintään 90 päivän kuluttua eräpäivästä, kun on kyse riidattomista saatavista (9 artikla). Samoin on tarpeen parantaa menettelyjä, joilla pyritään paljastamaan selvästi kohtuuttomat sopimuslausekkeet.

5. **Muita huomioita ja ehdotuksia**

5.1 Komitea peräänkuuluttaa selvästi kohtuuttomia sopimuslausekkeita koskevan sääntelyn (6 artikla) parantamista ja ehdottaa, että se toteutetaan määrittelemällä niitä koskevat kriteerit sekä lisäämällä aina selvästi kohtuuttomaksi katsottavien sopimuslausekkeiden luetteloon lausekkeet, joilla suljetaan pois mahdollisuus saada korvausta perintäkuluista, sekä lauseke, joka koskee omistuksen päätystä ja maksuvelvoitteen suoritustakauksia.

5.2 Komitea vahvistaa kantansa luonnollisten henkilöiden asemasta. Juridisesti he eivät kuulu nykymuotoisen direktiivin soveltamisalaan, mutta suhteissaan tiettyihin yrityksiin ja julkishallintoon heitä koskevat samankaltaiset ehdot. Komitea kehottaa komissiota ”tutkimaan näitä kysymyksiä, jotta voidaan arvioida mahdollisuudet joko sisällyttää direktiiviin tiettyjä kuluttajasuhteisiin liittyviä näkökohtia tai laatia erityisehdotuksia” (14).

5.3 Komitea ehdottaa käsitteen ”riidattomat saatavat” (9 artikla) täsmentämistä. Mikäli voidaan esittää edunsaajan allekirjoittama kuitti tai muu asiakirja, jolla voidaan osoittaa tavaran vastaanotto, ei riitauttamisen tule enää olla mahdollista.

5.4 *Komitea kiinnittää lisäksi huomiota seuraaviin seikkoihin:*

- Ehdotetun direktiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohta, jossa ennen 8. elokuuta 2002 tehdyt sopimukset suljetaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, tulisi poistaa ja liittää 11 artiklan 4 kohtaan, jossa säädetään direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä.

(14) EYVL C 407, 28.12.1998, s. 50.

- ”Viivästyskorkoa” koskevassa ehdotetun direktiivin 2 artiklan 5 kohdassa tulisi säätää, että koronmäärästä on mahdollista neuvotella myös julkisviranomaisten kanssa.
  - Direktiivin piiriin kuuluvien julkisten hankintasopimusten kolme tyyppiä (tavaroiden toimitussopimukset, palvelujen toimitussopimukset ja työsuorituksia koskevat sopimukset) tulisi luetteloida kokonaisuudessaan tai määrätellään yleisluonteisesti ilmauksen ”julkiset hankintasopimukset” puitteissa, jotta voitaisiin välttää ongelmat saatettaessa direktiiviä kansallisen lainsäädännön osaksi. (5 artiklan 1, 2 ja 6 kohdassa ei mainita työsuorituksia koskevia sopimuksia).
  - Korvaamalla ilmaus ”velallinen on vastaanottanut laskun” (3 artiklan 2 kohdan b alakohta ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohta) ilmauksella ”velkoja on lähettänyt laskun” yksinkertaistettaisiin todistustaakkaa ja karsittaisiin postikuluja tai sähköiseen laskutukseen liittyviä menoja.
  - 4 artiklan 1 kohdassa tulisi täsmentää, kattaako ilmaus ”velka” vain tuotteen arvon vai myös alv:n ja muut kulut, kuten kuljetuksen.
  - 5 artiklan 5 kohdassa, jossa säädetään kiinteämääräisestä korvauksesta, joka on suuruudeltaan 5 prosenttia erääntyneestä määrästä, tulisi täsmentää, onko viittä prosenttia suurempi korvaus mahdollinen, mikäli sen tueksi on esittää todisteita.
- 5.5 Seuraavissa tapauksissa tulisi välttää kohtuuttoman pitkiä maksuaikojia ja maksujen myöhästymisiä:
- julkisiin hankintoihin liittyvät alihankinnat (alihankkijoihin olisi sovellettava samoja maksusääntöjä kuin julkisiin viranomaisiin)
  - toimitukset suurille kauppaketjuille: komitea on jo ehdottanut vapaaehtoisia käytäntösääntöjä, ”joita tukisivat kirjalliset sopimukset”; näin pk-yritykset voisivat päästä ”suurten kauppaketjujen palvelukseen minimivakuuksin” ⁽¹⁵⁾ ilman, että suuret kauppaketjut ja/tai tavarantoimittajat voisivat niitä painostaa.
- 5.6 Kertomus, josta säädetään ehdotetun direktiivin 10 artiklassa, tulisi laatia ja antaa vuosittain ainakin direktiivin kolmen ensimmäisen soveltamisvuoden aikana. Näin saavutettuja tuloksia olisi mahdollista arvioida jatkuvasti ja samalla helpotettaisiin hyvien käytänteiden vaihtoa.
- 5.7 ETSK kannattaa maksuviivästysten torjumista ja laskunmaksuaikojen lyhentämistä koskevien hyvien käytänteiden hyödyntämistä ja kehittämistä:
- Euroopan komission toimenpiteet:
    - Lyhennetään avustusten sekä EU:n sopimuksiin liittyvien maksujen (kaikkiaan 9,5 miljardia euroa) ennakkomaksuaikaa 30 päivästä 20 päivään. Tavoitteena on lisäksi lyhentää keskitetysti hallinnoitujen maksujen maksuaikaa 45 päivästä 30 päivään (tukien tapauksessa).
    - Lisätään kiinteämääräisten maksujen käyttöä avustusten sekä keskitetysti hallinnoitujen kaupallisten sopimusten yhteydessä.
    - Yksinkertaistetaan ennen hankkeiden käynnistämistä sovellettavia yleisiä menettelyjä maksujen mahdolliseksi nopeuttamiseksi. Lisäksi ehdotetaan toimenpiteitä, jotka antaisivat komissiolle mahdollisuuden julkaista kahden vuoden ajanjakson kattavia tarjouspyyntöjä sekä käyttää vakiomuotoisia tarjouspyyntöjä.
    - Yksinkertaistetaan mahdollisuuksien mukaan seurantatoimenpiteitä.
  - Yhdistyneessä kuningaskunnassa viranomaiset ovat sitoutuneet maksamaan laskut kymmenen päivän kuluessa.
  - Irlannissa, Belgiassa, Puolassa ja Portugalissa hallitukset ovat vedonneet erityisesti viranomaisiin maksuviivästysten vähentämiseksi.
  - Belgiassa liittohallitus on perustanut liittovaltion investointirahaston yhteyteen uuden erityisen ”siltarahaston”, josta rahoitetaan kaikkien viranomaisten, ei ainoastaan liittovaltion viranomaisten, maksuviivästykseen.
  - Espanjassa virallinen luottolaitos ICO (*Instituto de Crédito Oficial*) varasi vuodeksi 2009 kaikkiaan 10 miljardia euroa likviditeettivalmiusluottojen myöntämiseksi edullisin ehdoin pk-yrityksille ja itsenäisille ammatinharjoittajille niiden maksuvalmiuden tukemiseksi. Tähän rahoitukseen sovelletaan yhteisrahoitussääntöjä siten että ICO:n osuus on esimerkiksi 50 prosenttia ja muiden luottolaitosten osuus 50 prosenttia. Lisäksi ”paikallisviranomaisten ennakkomaksujärjestelmällä” taataan yritysten ja itsenäisten ammatinharjoittajien tekemänsä työn ja tarjoamiensa palveluiden perusteella paikallisviranomaisille esittämien laskujen maksaminen.

Bryssel 17. joulukuuta 2009

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Mario SEPI*

⁽¹⁵⁾ EUVL C 175, 28.7.2009, s. 57.